

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklēsiastikē Istorya, Eklogai Apo Tōn Istoryōn
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoreetus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

III. Quomodo Julianus cùm impietatem prius dissimulasset, postea patefecit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ THEODORITI

ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΟΥ

Λόγος Γ.

EPISCOPI CYRI

ECCLESIASTICÆ

HISTORIÆ

LIBER TERTIUS,

Κεφ. α'.

Πρὸτερην εὐλογεῖ βασιλεῖας.

KΩνσάνιθε μὴ δὲ σένων καὶ ὅδυρόμε. Β
ιώσας τὸν θεόν τον Βίον, ὅτι τῆς πα-
τέως πίσεως ταρπεῖσθαι. ιωλιανὸς
ζῆσπο τῆς θράψης εἰς τὸν ασίαν διαβαίνων,
ἐπιθέσθαι κανταύλις τῷ τελεθλίῳ, καὶ θαρ-
ρήσας ὡς εἰδένα αἰνίπαλον ἔχων, τῷ βασι-
λέαν παρέλασεν.

CAPUT PRIMUM.

De Imperio Juliani.

ET Constantius quidem, dolens ac
gemens quod à paterna fide de-
flexisset, ex hac luce migravit. Ju-
lianus vero, cùm ex Europa in Asiam
transgressurus esset, de Constantiā
morte certior est factus; sumptuque fi-
duciā, urpote qui nullum jam haberet
adversarium, Imperium occupavit.

Κεφ. β'.

Νεκανθάνει τοιούτοις τα φέρεις οὐκέτε εἰς
δοκεῖαν.

OΥΤῷ νέαν μὴρ ἄγων τῷ λίλικαν Κω-
γαλλωτὸν ἀδελφόν, καὶ αὐτῷ θεῖον επ.,
τὸν τῆς δύσεως διδασκαλίας εἶληθιλίῳ.
Καὶ μην δὴ καθέστη Χρόμφρος Σεφίδος,
τῆς αὐλῆς μελελάχανε, δίστας ἐπὶ τὸν κωνσάν-
ποντας γὰρ θεραπονοῦσας αὐνόρδειμανων
εἰς τυραννίας, καὶ τῷ αὐτῶν αὐτοῦ ξινωθιχο-
ρῷ, καὶ τὰς ιερὰς βίβλας ἐν τοῖς ἐπιλογασ-
κοῖς Συλλόγοις τανεγίωσκε τῷ λαῷ· καὶ
σπουδαίων μαρτύρων ἐδομπάσθη μην, καὶ θεραπεύ-
ξαντεῖοι μαρτύρες, τῷ εἰς αὐτούς εἰπεις πα-
ρεγεοπήν τερεώμενοι. τῷ γὰρ δὴ θεμελίων
τῆς ἀκείνων μημπαμέρων αἴσθανον,
πελνιεραθηνακαλέπεσε. τῷ μην δὴ τῆς πέτω-
της λίλικας αὐτὸς καὶ τῆς διδυλέρας ἐν τέτοιοις

CAP. II.

Quomodo Julianus in religione Christiana ab
ineunte aetate educatus, ad impietatem
descrivit.

Hic in tenera aetate, adhuc impu-
bes, una cum Gallo fratre lac su-
xerat pia doctrinæ. Sed & postea, cùm
pubertatis annos attigisset, jamque in-
ter ephebos esset, eandem doctrinam
retinuit. Veritus tamen Constanti-
um, qui tyrannidis metu propinquos
suos interficiebat, in lectorum nume-
rum adscriptus est, & sacros libros in
Ecclesiasticis conventibus populo re-
citavit. Basilicam quoque in honorem
Martyrum extruxit: sed Martyres eum
ad impietatem quandoq; defecturum
prævidentes, id ab eo munus accipere
recusarunt. Nam cùm fundamenta
instabilitatem mentis illius imitata es-
sent, basilica priusquam dedicaretur,
collapsa est. Et prima quidem illius a-
etas & secuta deinde adolescentia, hu-
jusmodi fuit.

Κεφ. γ'.

Οπας τὰ φρεντα τὸν ασίσταν πρύπτων, οὐτισμούτων
ἰδύμενος.

Eπει δὲ εἰς τὴν ἑστέραν ἀπάντων καν-
εσάνιθε, ἐκεῖσε γὰρ αὐτὸν εἴλην ὁ
τεργές μαγνήνεον ταόλεμον, καίσαρα τῆς

CAP. III.

Quomodo Julianus cùm impietatem primi dis-
simulasset, postea patet fecit.

Sed cùm Constantius in Occidentis
partes profecturus: nam belli adver-
sus Magnentium gerendi necessitas co-
illum vocabat: Gallum Orienti Cæsa-

Q. iii

rem praefecisset, qui & pius sum erat. A & pietatem usque ad exitum vita constanter retinuit: Tum vero Julianus, utilem quidem ac salutarem meum abjecit ex animo. Asumptā autem maijore quam debuerat fiduciā, imperii cupiditate exarſit. Hujus rei causā Græciam circumiens, Vates quærebant & ariolos, scire cupiens, num quandoq; compos fieret votorum suorum. Tandemq; incidit in hominem quendam, qui hæc se predictum pollicebatur. Qui cùm in idolorum templum cum perduxisset, & in adytā ingredi jussisset, seductores dæmones invocare cœperit. Cumque isti terribili, ut solent, B specie apparuissent, metu compulsus Julianus, crucis signum fronti imprefſit. Tunc vero dæmones signum Dominici trophæi cernentes, seque per id viatos recordati, protinus evanuerunt. Præstigiator vero qui causam fugæ probe norat, Julianum objurgavit. Verum ille & timorem suum ei aperuit, & virtutem crucis magnopere mirari se dixit: dæmones enim cùm ejus signum ferre non possent, aufugisse. At præstigiator: cave, inquit, hoc putes vir bone. Non enim timuerunt illi, ut tu censes: sed factum tuum abominati recesserunt. Hoc modo cùm miserum illum decepisset, sacrissimam initiativam, & nefario scelere implevit. Ita cupiditas Imperii infelicissimum Julianum pietate spoliavit. Et tamen Imperium adeptus, impietatem suam diu dissimulavit. Miles enim præcipue formidabat, qui Christiane religionis doctrinam erant amplexi. Nam primus omnium Constantinus, Princeps omni laude dignissimus, cùm eos priori superstitionis errore liberasset, veritatis præceptis imbuerat. Deinde vero ejus filii, tradidram ipsi à Patre doctrinam, in eorum animis confirmaverant. Etsi enim Constantius, deceptus ab aliis quibus se regendum permicerat, consubstantialis vocabulum non admisit, sensum tamen ejus sincere confessus est. Deū enim Verbū, verum ac germanum Filium ante omnia sœcula ex Patre genitum appellavit, eosq; qui creaturam illum vocabant, palam damnavit. Cultum vero simulacrorum omnino prohibuit. Aliud prætere a ejus facinus laude dignum commemorabo, ex quo abunde conjici possit, quantū fuerit ejus erga res Divinas studium. Nam cùm bellū gestitus esset adversus Magnen-

A ἔνας τὸν γάλλον ἀπέφην, δύστεῖτε διαχρήσις τέλος γε διαμένεισθαι, τὸ μὲν δὴ αὐτοῦ φόρον δέ τοι οὐλιανὸς ἐπικέδασε τῆς Δυζῆς θερός ὃ λαβὼν ἡς ἐπιώφελε, τῷ βασιλικῷ ἐπεδύμησε σκήπτρον ἢ σὺ ἔνεκα τῶν ἐλασταρίων τοῖς πονηροῖς μαδαὶς ηὔρεμδρός. τοῦτον γάρ τοι ἀνθρώπῳ, ταῦτα καθηλέγειν ὑστερημένων δὲ τοῖς εἰδωλικοῖς συκοῖς ἀγαθῶν, καὶ εἴσω γενέσης τῷ μὲν αδέντων καθαρικανάστας, ἀπάντας ἀπάλετε δαιμονας ἐπένων ὃ μὲν τῆς Συνάθρυτης φαντασίας ἐπιφανέντων, πνάγκαστε τοῖς τοῦ δέ Θεοῦ ἐπιτείναι τῷ μείωπει τοῦτο τὸ σημεῖον. ④ ὃ δὲ δεσποτικὸς τοποτὸν τύπον ιδόντες, καὶ τῆς σφέρερος ἄποιναν μαδέντες, φρεδοὶ παραχνίνα ἐκβιοτο. συνεῖς ὃ ὁ γόνος ἐλεύθερος τῆς Φυγῆς τηνίαν, ἐπειμέμψατο τέτω. οὐλιανὸς ἐγένετο δέ τοι ἀδηλωτε, καὶ τῷ διαμρύθαμαδί ἐφοτε τῷτοι ιερῷν. ἀπέρραγαν γὰρ διάμυνες, τέττα τὸν τύπον σοι κατεκόντες ιδεῖν. οὐ δὲ τοῦ οὐλιανοῦ ὡραῖον. τοῦτο βασιλιστὸν δέσποτον ἀγαθόν, δέ τοι οὐλιανὸν ἀγαθόν. οὐλιανὸν γάρ διέδηστο σερινάτας, ταῦτα δύστειας εἰσδέγμένας μαδηματα. πέστον μὲν γὰρ αὖτε ὁ πανδίφημος κανταύνος, τῆς δύστειας ἐγύμνωσε τὸν τεισάθλιον. τοῦτον δὲ τὸν ὁμας τῷν δυνατείσιν, τὸν πλέον ἐκρύψει τῷν ασέβεδαν. διαφερεῖτος γὰρ διέδηστο σερινάτας, ταῦτα δύστειας εἰσδέγμένας μαδηματα. πέστον μὲν γὰρ αὖτε ὁ πανδίφημος κανταύνος, τῆς πτυρέας δέσποτης ἐλεύθερωτας, δέσποτος εἶσε ταῖς αλιθείαις μαδηματα. ἐπέταξε διέκειται τῷν αιδεῖσι, βεβαιόθερον τὸν αὐτοῖς τῷν δέσποτον τατερέας γεγρυμένων διδασκαλίαν εἰργάσαντο. εἰ γὰρ καὶ τὸν ὁμογονούς τὸν τρεπόμα βασιλιθεῖς ταῦτα τῶν εἰγόντων αὐτοῦ κανταύνος δὲ τροσίστε, τὸν γάρ τέττα διδούσαν αἰκραυφῶς ἀμολόδιον γρύπτων γέμοντας τῶν αἰώνων εἰς τὸν πατερός γεγενημένον, τὸν δέ τοι λόγον αἰνόμαζε, δέ τὰς κλίσιμα λέγει τοι μῆτρας, αἰνάρις ἀπεκήρυξε. τῷ δὲ τῷν εἰδωλιοῖς πανελῶς απηγόρευε θεαπείσιν. ἐρώτησε δέ τοι τὸν διάτητον διάτητον, ικανὸν τε μηριώσατο τοῦτο τὰ θεῖα απεδίνειν. γὰρ δὴ τὸ περούματίν

τιον πολέμῳ ἀπασαν σωματίσας τὸν σρά-
τιαν μελαλαχεῖν ἀπαλλασ τῷ θείων σωμα-
τικόν σεμνησίων. διεὶς μὲν αὐτοῦ εἶναι λέ-
γων τὸ βιβεῖ τὸ τέλος, χρ' ἥκιστα ἐν πολέ-
μῳ. μυστίων ἐκείνων τὸν αὐτούμενον καὶ βε-
λεῖν ἐπελθὼν ἐδοσάτων, καὶ μὲν δὴ καὶ ξι-
φῶν καὶ κοπίδων ἑπταφερούμενων καὶ τὸν αἰ-
λιν ὄργανον, δι' ἣν ὁ βίσιος ἐπάγειται θάνα-
το. ἐδὴν ἔνεκα, χρῆν ἔκαστον τὸν αἰξιόκητον
ἐκπέμψειν τοιλινού, οὐτοις μάλιστα ἐν σπείρᾳ
τῷ βίῳ δεομετα. εἰ δέ τις τὸν δελαβεῖν τὸν
αὐτεκόνινον αναβάλλει, ταῦθι οὐδέποτε
ἀπάρας ὅμαδες απίτω. ἀμυντοις γὰρ συμ-
πολεμεῖν δοκὶ αὐτέσσομα.

A tium, convocatis omnibus copiis, hor-
tatus est milites, ut Divini Baptisni sa-
cramenta universi susciperent: sem-
per quidem incertum esse dicens ex-
istum vitæ, sed in bello maxime; ubi tot
undiq; telorum, jaculatorum, hastarum
que millia conjiciantur; gladii præter-
ea ac secures & innumera alia instru-
mentorum genera præsentem mortem
minentur. Quocirca unumquemque
pretiosam illam stolam induere debe-
re, quā maxime in futura illa vita opus
habemus. Quod si quis, inquit, hanc
vestem nunc differt accipere, hinc di-
scendens revertatur domum. Non c-
e nim commilitones habere velim, qui
non sint sacris initiati.

Κεφ. δ.

Περὶ τῶν ἵπανθων τῷ ἀποπίπτων.

TΑῦταὶ κελιανὸς σαφῶς Ἐπισάρδηρος, τὸ
δυογεέες τῆς Λυχῆς καὶ Ἐπίδηλον εἰχεν.
εἰς ἕνοισαν ἐπανατιμένους φελκόρθημα, καὶ σὲν
τὸν καντανή τὸν ἐκκλησιῶν ἐξελατέν-
τας Ἐπισκόπους καὶ τὰς ἐκκλησίας τῆς ὀικουμέ-
νης ὄικοντας, εἰς τὰς ὀικείας ἐπανελθεῖν ἐκ-
κλησίας περιστάζε. τέττα δὴ διὰ τὸν τούμ-
πεθέντος, εἰς μὲν τὸν αὐλιόχειαν ἐπανῆλθεν
ὁ θεῖος μελέτητος. εἰς δὲ τὸν ἀλεξανδρεῖαν ὁ
πολιάρχης ἀδανάστος. ἐντέλειος δὲ καὶ
ιδαεὺς ὁ σκηνῆς ἵταλιας, καὶ λακούφερ ὁ σαρ-
δῶτην ἱπσον ποιμαίνον λαχῶν, ἐν τῇ Βησανίων
τῇ περὶ αἰγυπτίου δῆμηγον. ἐπεὶ γὰρ αὐτὸς ὁ
καντανής ἐξατεργάτευεν. εἴτοι σὺν τοῖς
ἄλλοις ὁμόφεροι καὶ ταῦτον θρόνηροι, χει-
ριτὰς ἐκκλησίας ἐλεγον εἰς μίαν σωματι-
γεῖσιν μοναδίαν. καὶ γῆρας ἀντανε-
ῦνα φρεγνήνες ἐπολιορκεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς
περισσεῖσας εἰσασταζον. καὶ γὰρ ἐν αὐλιοχείᾳ,
διηγῇ τὸ ὑγιανὸν σῶμα τῆς ἐκκλησίας δῆμ-
ητο. οἵτε γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐντασθίας χρεῖον πα-
νισθήμεται ἀλλων ποκερεύεσσι, καὶ δέ εἰσι
συνθροίζονται. Κοίτη μὲν μελέτης Θεωματίς
ἡ δέσμαντῆς συμμοειδεῖς χωριδεῖνες, ὃν τῇ
καλεμένη παλαιᾶ τὰς λειτουργίας επειέλεγν
τὰς θείας. καὶ λοῦ μὲν τέττων κακένων μία
ἡ ὄμολογία τῆς πίσεως. ἐκάτερον γὰρ σύνη-
μα, τῆς ὀπιζεύσιος ἐν γηιαία διδασκαλίας
ὑπερεμάχει. μόνη δὲ αὐτὸς ἔειται απ' ἀλή-
λων δῆμην, καὶ τοῖς δέσμοις τηγανίνες διάθεται.

Cap. IV.

Dereditu Episcoporum.

Hec cum probe nosset Julianus,
impietatem animi sui haudqua-
quam in apertum proferebat. Atq; ut
omnium benevolentiam sibi concilia-
ret, Episcopos qui à Constantio Eccle-
siis suis pulsi, & in ultimas orbis Roma-
ni provincias relegati fuerant, ad suas
sedes redire jussit. Quā lege promul-
gata, divinus Meletius Antiochiam, &
celeberrimus Athanasius Alexandriam
reversi sunt. Hilarius vero & Eusebius
ab Italia, & Lucifer Episcopus insulae
Sardiniae, in Thebaide Aegypti pro-
vincia degebant. Illuc enim Constantius
eos deportaverat. Hi cum aliis
quibusdam ejusdem confessionis ac si-
dei in unum congregati, Ecclesias ad
pristinam concordiam & unitatem re-
vocandas esse dixerunt. Non enim so-
lum oppugnabant ab iis qui contra-
riam fidei doctrinam profitebantur:
sed ipsa quoq; inter se Ecclesia dislide-
bant. Etenim Antiochia, sanum Ec-
clesia corpus duas in partes divisum
erat. Nam & ii qui celeberrimi illius
Eustathii caulkā sese ab aliis jam pridem
abjunxerant, seorsum collectas age-
bant. Et illi qui una cum admirabili
Meletio ab Ariana factione seipsose
segregaverant, in Palæa quam vocant,
divina mysteria celebrabant. Horum
tamen ac priorum illorum una eadem
que erat fidei confessio. Utriq; enim
pro doctrina fidei que Nicæa fuerat
exposita, propugnabant. Sola eos con-
tentio & erga Præfules suos benevo-
lentia, à se inyicem divellebat. Ac